

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
za 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenšil nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Prognoza ruske revolucije.

II.

Izključeno je, da bi ruska birokracija udušila revolucijo. Iz tega, ker po razpustu ruske dume ni bilo demonstracij, ne smemo sklepati, da revolucija nima več sil, da se je že izdijala. Najbolj nevaren element je sedaj kmet, in kmet ima ravno sedaj — ob času žetve — najmanj časa za demonstracije. Toda naj pospravi on svoje pridelke in naj pride na zimo zopet s svojo grozno oblastjo ruski »car goderevno«

Toda recimo tudi, da bi revolucija za sedaj res opešala in da bi jo reakcija za nekaj časa udušila! S tem bi se nadaljni tok zgodovine samo za nekaj časa ustavil, morda za nekaj let, k večjemu za toliko časa, da odrastajo otroci in manjši bratje in sestrice mož, mladeničev in deklet, ki so sedaj poginili na vislicah.

Ruska revolucija traja že skoraj celo stoletje. Leta 1826 so se dvignili možje, katerim sedaj pravimo dekabristi. Ti so bili prvi očeti sedanjih revolucionarjev. Z njimi so sočustvovali najboljši ruski možje, celo Puškin je bil z njimi v zvezi. Bili so navdušeni, plemeniti možje, ki so hoteli iz Rusije narediti moderno evropsko slovansko državo. Toda njihove ideje so bile omejene samo na ozki krog izobražencev, zato niso mogli prodreti z njimi, ampak so morali za nje pasti. Reakcija je zmagala, dekabristi so morali ukloniti glave rabelju, toda njihove ideje so ostale. Nastopila je dolga, brezplodna, suhoparna doba reakcije, tok revolucije, zaznamovan s krvjo dekabristov, pa se je razvijal dalje, naraščal vedno bolj in potreboval je samo malega zunanega povoda, da je zopet izbruhnil na dan. Ta povod je bila nesrečna krimska vojna in smrt silnega Nikolaja I.

Zdaj ni bila revolucija že več omejena na tako ozek krog pristašev in tesno ozemlje. Zdaj je nastopala že v najrazličnejših krajih in je šla k svojim pristašem vse širše ljudske kroge. Ta ruska revolucija je trajala od konca krimske vojske do leta 1881. Svoj višek in konec je dosegla leta 1881, ko je na tako grozen način umorila carja osvoboditelja Aleksandra II. Za njim je nastopil njegov krepki naslednik Aleksander III., ter jo za čas udušil v krvi njenih privržencev. Toda le

za čas, ker revolucija na Ruskem ni nikakor prenehala, kakor tudi ne birokratska korupcija. Živela je pod zemljo kot cerkev v katakombah, zbirala sile, razširjala ideje in čakala, da porastejo otroci njenih mučnikov. Zato je bilo jako upravičeno, ako se je govorilo o dveh Rusijah, vidni, ofiicelni, in nevidni.

Zakaj ni mogla zmagati revolucija pod Aleksandrom II.?

Vzrokov je mnogo:

1. Njene ideje so se bile še premalo razširile med širokimi masami. Svoje pristaše je štela večinoma le med inteligenco in med inteligentnim proletariatom, katerega na Ruskem takrat še ni bilo toliko, kot dandanes.

2. Antagonizem med Rusi in Poljaki je bil še jako živ. Poljaki so hoteli revolucijo izrabiti za svoje narodnostne namene, da bi zopet naredili neodvisno kraljestvo Poljakov. Ta antagonizem je reakcija dobro izrabljala in predstavljal ruske revolucionarje kot izdajalce domovine in pristaše poljskih upornikov. Sedaj Poljaki ne izrabljajo revolucije le zase, ampak zahtevajo za sebe samo iste ustavne svoboščine, kakor za vse druge ruske državljane in upravno avtonomijo kongresnega kraljestva.

3. Takrat je Rusija stala pod vplivom turških dogodkov in zmagovalne rusko-turške vojne. Sedaj stoji pa pod vplivom nepriljubljene, nesrečne in brezidejne japonske vojne in sramotnega miru.

3. Takrat je vladal blagi car »osvoboditelj« Aleksander II. in je imel prestolonaslednika silnega, energičnega Aleksandra III. Sedaj pa vlada slabotni, nestalni Nikolaj II. in njegov sin in prestolonaslednik je še komaj izlezel iz poveljev.

5. Takrat je ruski kmet videl v carju svojega »osvoboditelja« iz suženjstva graščakov, sedaj vidi pa v vladi svojega sovražnika, ki z nagajajo »miri« njegov krik za »zemljo in svobodo«.

In ako je vlada vkljub tem ugodnim razmeram v 15 letih komaj zadušila revolucijo, kaj imamo pričakovati sedaj?

Ravno tako izključeno je, da bi se na Ruskem naredil kompromis med reakcijo in revolucijo in bi se kot rezultat takega kompromisa pojavila enkrat ustavna vlada in konstitucijska monarhija, kakor se je zgodilo

sredi preteklega stoletja skoraj po vseh drugih evropskih državah. Na Ruskem vladajo, kakor že omenjeno, tri velesile: Ofiicelna vlada, neoficielna vlada in revolucija. Sedaj nastopa na pozorišče še četrti element: anarhija. Najslabša med vsemi je ofiicelna vlada. Neoficielna vlada je brez idej, toda ima mnogo sil, pred vsem je pa v njeno korist posestno stanje. Ako bi ruski car in njegova ofiicelna vlada hotela skleniti z revolucijo v resnici odkritosrčen kompromis, morala bi se potem sedanja revolucija v zvezi z vlado boriti na dve strani: na desno zoper neoficielno vlado reakcije in na levo zoper anarhijo. Potem bi nastalo vprašanje, kdo bi bil silnejši? Nastal bi položaj, kakor je bil na Francoskem, ko se je Ludovik XVI. zvezal z girondisti. Posledica je bila, da so kralj in girondisti položili glave pod sekuro.

Sicer je pa sedaj tudi že za vsak tak poizkus prepozno. Ruska vlada je z razpustitvijo dume zamudila edino mogočo psihološki trenutek, ko je bilo mogoče mirnim potom ali vsaj z malimi žrtvami končati revolucijo.

3. Revolucije na Ruskem torej še ne bo konec. Kaj bo torej ž njo? Tretje, kar bi bilo mogoče, bi bilo, da sploh ne bi imela konca, vsaj doglednega nobenega. Morda se bo ta hipoteza komu čudna zdela, toda na Ruskem samem ima mnogo pristašev in v jako resnih krogih. Sicer pa to tudi ni nič tako čudnega. V zgodovini poznamo več držav z brezkončno revolucijo, katere razjeda marazem in korupcija vedno bolj, ki gnijejo že stoletja in ne morejo segniti. Neruskim Slovanom se seveda zdi čudno, da bi bila ta »največja in najsilnejša slovanska država« bistveno gnijala in razpadajoča v marazmu. Toda če se mnogi Rusi ž njo pečajo, je tudi mi ne smemo kar »a priori« odkloniti.

Teorija te hipoteze je sledeča:

Prirodna prikazen je, da se azijska puščava še vedno bolj širi. Palestina, ki je bila nekoč, po besedah svetega pisma, dežela, po kateri se je cedilo med in mleko, je sedaj puščava. V Turkestanu je izkopal angleški učenjak dr. Stein nedavno ostanke nad dva tisoč let stare kulture, na kraju, kjer je sedaj mrtva puščava. Bajje slavno mesto Samarkand je sedaj samo še otožen spomin nekdanje slave.

4. Evropa je z Azijo pravzaprav en del sveta, podvržen istim prirodnim prikaznim in

zakonom. Torej se ne more to opuščevanje sveta ustaviti pri Uralu, ampak mora s časom seči tudi na evropsko Rusijo in je v resnici že tudi pričela segati. Rusija se po prirodnih zakonih, zoper katere je človek brez moči, spreminja v puščavo in bo enkrat tvorila s srednjo Azijo veliko evrazijsko puščavo. Ta proces se vrši že mnogo stoletij. Rusija se vedno bolj suši. Kjer so bile še v zgodovinskih časih mogoče reke, ni zdaj sledu o njih. Z juga prodira vedno bolj stepla proti severu in od severa se razteza proti jugu mrtva tundra.

Narod se vedno bolj množi, a zemlja postaja vedno bolj nerodovitna. Posledica temu mora biti trajna agrarna in sploh gospodarska kriza, ki mora postati vedno bolj akutna. Temu se ne da odpomoči z nobenimi reformami in ta kriza je podlaga revoluciji, ki mora torej biti kronična.

Poleg tega ima Rus kot Slovan premalo smisla za organizacijo, je preveč individualen nasproti bolj tipičnemu Nemcu. V njegovem temperamentu tiči strast uničevanja vseh ovir, ki se mu stavijo nasproti, a nima toliko smisla za to, da bi na razvalinah postavil in organiziral novo. Rusija tvori konglomerat različnih narodov, katere sta samo slučaj in sila znesla skupaj in ki vsi po svoji naravi tišče narazen, a najštevilnejši med njimi, narod velikoruski nima vsled svoje kozmopolitične narave v sebi dovolj sil, da bi držal vse te različne mase skupaj ter jih podvrget enemu cilju.

Tako bo trajala notranja revolucija dalje in zunanji, zlasti nemški vpliv na Rusijo se bo nadaljeval. Rusija bo vedno dalje in dalje gnijala v marazmu, dokler se ne bo na finančni palači v Peterburgu, kakor v Carigradu, zabliščal napis: »International administration de dette publique«. Med tem se bo srednjeazijska puščava vedno razgrinjala čez Rusijo in od vzhoda bo prodirala nova, čila rasa, mongolska, ki bo zavladala čez gnijalo Evropo in propalo kavkaško plemo.

To so torej glavne misli te teorije, ki ima v Rusiji mnogo pristašev.

Kako naj o nji sodimo?

Zgodovina nam kaže mnogo držav, kjer se revolucija razvija že sto- in tisočletja in se ne more razviti do konca in se ne bo razvila sama od sebe nikdar. Iz periodičnih re-

LISTEK.

Sotera.

Povest, spisana po poročilih mučencev.
Anton de Vaal, poslov. Lavričev.
(Dalie.)

Ko je bila Sotera sama, pogleda z neizrekljivo prisrčnostjo proti nebu in vzkligne: »Da, moj Jezus, le Tvoja sem, kajti Ti si s svojo srčno krvjo odkupil mojo ljubezen. Ti, katerega ljubezen nikoli ne preneha, katerega poročni venci nikdar ne zvonejo!«

S temi besedami odide mladenka v neko stransko sobo, okrašeno s slikami, ki so bile v rimskih dvorinah neznane. Tam zadaj na mizi, pogrneni z najboljšim platnom, je ležala mala skrinjica, v katero so bile vdelane slonokoščene kosti. Na steni nad tem je bila slika dobrega pastirja, ki pase svoje ovčice na cvetoči livadi in jih napaja z vodo iz svežega studenca. Na jedni strani te slike je bilo naslikano obujenje Lazarjevo in na drugi čudovito pomnoženje kruha.

Sotera vzame majhen ključ iz zlata iz nedrija, poklekne pred skrinjico in jo odpre. Na škrlatni tkanini, v katero je bilo vtakano zlato, je stala zlata posodica, podobna kakemu stol-

piču; v to so bili vdelani dragi kameni in biseri.

Posodica je hranila v sebi najsvetejši zakrament.

Dolgo je klečala mladenka v tihi, prisrčni molitvi pred svojim nebeškim ženinom, in kdor bi jo videl, bi menil, da ne vidi človeka, ampak ange la, vtopljenega v molitvi.

Ko se je Sempronij vračal domov, je mislil, kdo bi bil ta neznanec, ki si je osvojil Soterino srce. Ko le nikogar ni mogel dobiti, četudi si je tako ubijal glavo, je prišel do spoznanja, da Sotera noče njegovega sina. Do tega ga je pripeljalo zlasti še, ker je rekla, da se ne bode nikdar omožila, in dalje, da je ona že zaročena.

Ker je bil že oče tako vesizsebe, koliko bolj še sin Ambrozij! Saj ga je mladi ženski svet glavnega mesta splošno sprejemal v toliko ljubeznivostjo, da si je bil v svesti, da ne bode nikjer odklonjen. Toda — čemu se je Sotera upirala, da postane njegova soproga.

Tukaj mora biti gotovo kaka skrivnost. In vse je navajalo Ambrozija, ne prei mirovati, dokler ne zve tega.

Kmalu je zapazil mladenič, da Soterino domovje ni zaprto vsemu svetu, kakor se je menilo, ampak da obiskujejo v gotovih dnevih rano v jutru različni ljudje Sotero. Prihajajo namreč skozi neka stranska vrata berači

in ljudje izmed priprostega ljudstva, med temi pa tudi osebe boljšega stanu. Vesela in zadovoljna lica, s katerimi so se ubožci zopet vračali, so razodevala, da so morali biti vsi bogato obdarovani.

Sotera ni mnogo obiskovala ljudi. Zahajala je le v neko, skoro razpalo poslopje na griču Eskvilinu, katero je imel v posesti v starih časih senator Pudens. In čudno, tudi tam je videl, da so prihajali včasih zjutraj ti nenavadni gosti. Kdo je bil sedaj lastnik hiše, katerega je obiskovala Sotera, tega še ni mogel poizvedeti.

Na dan smrti svete Neže je obiskal slučajno mladi tribun Julijevo baziliko na trgu in je bil priča zaslišanja in mučeništva mlade spoznavavke. Tamkaj je odnesla s Fabijolo neka ženska proč sveto truplo; ta ženska je bila oblečena, kot bi bila izmed prostega ljudstva in glavo je imela zakrito z nekakim pajčolanom. Ambrozij je komaj verjel svojim očem, ko je spoznal v tej obleki Sotero.

Kako? Ali je Sotera kristijana?

Ako je Sotera kristijana, potem je vseakor umevno njeno samotno življenje, in razumljiva njena naklonjenost nižjemu ljudstvu. Sklene torej Ambrozij, da mora priti tej stvari do dna.

»Jaz moram zaslediti«, reče sam pri sebi, »to skrivno čarodejstvo, ki more toliko vpli-

vati na tako razumno gospico, kot je Sotera. Krščanski duhovniki imajo gotovo od hudobnega duha tako moč nad razumnostjo in čustvi svojih privržencev. — Ako bi mogel pri njihovem zboru nepoznan prisostvovati, potem pridem gotovo skrivnosti na sled. Toda kako bi mogel to izpeljati?

To premišljevanje je nadlegovalo Ambrozija noč in dan.

Hotel in moral je biti gotov, če je Sotera kristijana, hotel in moral je dalje tudi izvedeti, iz česa obstoji skrivna, čarodejna moč krščanskih duhovnikov.

»Kako bi mogel napraviti«, se je povpraševal, »da bi mogel biti pri njihovem zboru skrivno, da bi videl in slišal, kaj tam počenjajo.

Toda za časa preganjanja so se kristijani z večjo skrbjo zavarovali pred nepoklicanimi. Ker so bile njihove cerkve službi božji odvzete, tedaj so se skrivali v skrivnih jamah, in pri tem so skrbeli, da ne pride nihče izmed nevernikov zraven.

Ambrozijeva želja je bila vedno hujša in hujša.

Slednjič je menil, da je našel sredstvo, ki ga bode pripeljalo do tega, da izvrši svoj namen.

V službo si je dobil nekega Korintija. Ta je bil kristijan, toda iz strahu pred mukami je

volucij je nastala kronična in iz nje se je razvila gnjiloba in marazem, iz katerega ni več rešitve, kakor pri posameznem bolniku, tako pri narodih. Ali pa je z Rusijo tako?

Nedvomljivo je, da postaja Rusija vedno bolj nerodovitna. Vode se suše, stepla in tundra se širi, prirodno bogastvo gine. Toda to se mi ne zdi prirodni zakon in naravna prikazen, ampak samo posledica slabega gospodarstva. Nemški kolonisti na Ruskem so močno zboljšali zemljo, katero so zasedli in uredili lepa gospodarstva. Isto bi se dalo storiti tudi z drugo zemljo. Da bi mongolsko plemo prineslo na rusko zemljo novo življenje, se mi pa zdi samo fantazija. Ravno tako so fantazije, kar se »a priori« sodi o značajih, nagnjenjih in sposobnostih slovanske, germanske ali romanske rase. Take sodbe odgovarjajo bolj subjektivnemu čustvovanju in tradicionalnim aksiomom brez podlage. Ako se pa kje opirajo na zgodovinska dejstva, moramo pomisliti, da je zgodovina v dobri meri produkt zemljepisne lege, kulturnih vplivov, čelga duševnega in prirodnega miljeja, v katerem živi narod. Ni vedno res: Zgodovina naroda je taka, ker je njegov značaj tak, ampak čisto: Značaj naroda je tak, ker se je pod resnimi zunanjimi vplivi ustvarila njemu taka zgodovina.

Najboljši dokaz, da ruska revolucija ne bo postala kronična in ne bo prešla v marazem, se mi pa zdi ravno odporna sila ruske revolucije.

Narod, ki je izčrpal svoje sile in je obsojen za duševni in gospodarski marazem, ne reagira, kakor narod ruski. Azijski in afrikanški narodi, ki so že preživeli svoje čase in so sedaj obsojeni, da gnijejo v marazmu, ne reagirajo, ampak prenašajo svojo usodo s topim fatalizmom. Morda se včasih razburi, iz malenkostnih, osebnih, čisto smešnih vzrokov naredi izgrede, opijani se s fanatizmom, a se zopet pomiri kot čreda ovac in zopet obnemore v svojem fatalizmu.

Na Ruskem je revolucija prešinila ves narod, vse njegove žile in žilice trepečejo kot v vročinski bolezni. Tu se dogajajo čini največje požrtvovalnosti in energije od oseb razne starosti, vsakega spola. Gimnazijska učenka si sama izdela bombo in čaka dneve, mesece, da bi pri ugodni priliki ž njo zadela sovražnega birokrata. Ona ve, da bo pri napadu poginila sama od črepin bombe ali pa, da jo zasačijo in jo čaka potem grozna smrt. A kaj vse to! Šolska dekleta nosijo v lasih samo rdeče trakove in pojo revolucionjsko pesem, dijak iz nižjega gimnazija prireajo z dijakinjami shode, kjer predava štirinaistletna deklica z otročjo zvočnim glasom in z veliko resnobo o važnem predmetu: »Kako se delajo bombe?« Čine skoraj blaznega poguma in požrtvovalnosti ter kipeče energije nam našteva skoraj vsak dan ruska revolucija.

Narod, ki se more tako razvneti za kakšno idejo, ki more razviti toliko energije in požrtvovalnosti, ni senilen narod, obsojen k marazmu, ampak je zdrav v jedru, ki pa doslej ni imel prilike dovolj, da bi naravnim potom razvil svojo energijo. Tak narod bo tudi premagal krizo revolucije in si pridobil novo bodočnost.

zatajil Kristusa in daroval bogovom. Od tega časa ni več občeval s kristjani in se je vsled pekoče vesti pogrezoval vedno bolj v nizke strasti pijančevanja in igranja.

Med tem in Ambrozijem se je razpletel govor o kristijanah. Na Ambrozijevo vprašanje o Soteri odgovori Korintij: »Za gotovo vem, da je Sotera kristijana; kajti videl sem jo še kot malo deklico z njenimi stariši in njenima bratoma v zboru kristijanov.«

»Torej tudi njeni stariši in brata«, zakliče Ambrozij, »so bili kristijani? Nemogoče! Nikdar nisem nič opazil pri njenih bratih, kar bi upravičevalo to slutnjo.«

Če sta bila onadva kristijana, pa sta bila mirna in razumna moža, hrabra vojaka in ljubezniva bojna tovariša. Kako bi tedaj mogel ta nauk deklici tako glavo zmešati, da bi se odpovedala vsemu veselju družinskega življenja in tako usahnila kot samotno drevo v puščavi?

Nato mu pove Korintij o skrivnostni jedi, katera okrepuje kristijane v vseh naporih in jih navdušuje k samozatajevanju. To je navdajalo Ambrozija še z večjo radovednostjo in želel je še bolj, da bi se seznanil o skrivnostih kristijanov, ne da bi ti kaj zato vedeli.

»Če ti tvoja hrabrost dopušča, se more to pač izvršiti.«

»Saj sem vojak in če se gre za to, se tudi ne bojim kogarsibodi«, odgovori Ambrozij Korintiju nekoliko nevoljen nad tako opombo.

IZ ODSEKA DRŽAVNEGA ZBORA.

Včeraj je zboroval odsek za avtonomijo, kakor se imenuje pododsek odseka za volilno reformo, ki se peča z znanim predlogom poslanca Starzynskega. V daljšem govoru je poslanec Starzynski utemeljeval svoje avtonomistično stališče in je predlagal končno le dva dostavka k § 12 državnega osnovnega zakona, po katerih bi deželno zakonodajstvo lahko tudi v zadevi kazenske justice, policijske službe in civilnopravne zakonodaje v toliko določevalo, v kolikor bi ne bilo to v nasprotju s temeljnimi določbami o civilnem in kazenskem pravu in po katerih bi deželna zakonodaja sodelovala pri organizaciji državnih upravnih oblasti. Stavil je dalje resolucijo, ki obsega kaj se pravzaprav razume pod deželnokulturnimi zadevami. Sajfert (Čeh) je stavil še dalekosežnejše predloge: vse ljudsko šolstvo, srednje šolstvo in visokošolstvo, izvzemši univerz, naj pripada kompetenci deželnih zborov. Starzynski je nato predlagal, naj se o stavljenih predlogih vlada izjavi, potem naj se pa seja zaključi, da se morejo člani pododseka posvetovati s svojimi klubi. Nemško liberalni in nemško nacionalni člani odseka so protestirali proti predlogom, češ, da so predalekosežni, nemški konservativci Toller se je izjavil, da bi z resolucijo ne bilo nič pomagano, spremeniti se mora državne osnovne zakone. Ministrski predsednik Beck je izjavil, da vlada ne more pritrčiti nobeni ustavni spremembi, pač pa je za resolucijo, ki naj izrazi kaj se pravzaprav vse razume pod deželnokulturnimi zadevami, ker vlada le želi tozadevne direktive. Ako bi se poizkušalo spremenjati ustavo, bi vlada videla v tem nevarnost, da se zavlačuje volilna reforma, ki se kot glavna naloga zbornice noben trenotek ne sme izpustiti izpred oči. Nato je bila seja odgodena do srede zvečer, da se člani pododseka posvetujejo s svojimi klubi.

Po seji so prišli k ministrskemu predsedniku podpredsednik poljskega kluba, poslanec Bobrzynski, posl. Sajfert in podpredsednik drž. zbora dr. Začek. Ministrski predsednik je zopet izjavil, da je vlada za resolucijo posl. Starzynskega, da pa mora odločno nastopiti proti predlogu za revizijo ustave. Poslanec Bobrzynski in Sajfert sta pa izjavila, da vzdržujeta v odseku stavljen predloge. Posl. Začek je izjavil v imenu Mladočehov, da ne predloži posebnih predlogov, da pa se pridruži predlogom poslanca Sajferta. Končno so odposlanci naznanili ministrskemu predsedniku, da so Poljaki in Čehi složni v tem, da mora predloga o severni železnici biti rešena še v tekočem zasedanju.

ODSEK ZA VOLILNO REFORMO.

je včeraj sprejel § 17 predloge o volilni reformi (volilni komisar), kakor ga je predložila vlada. Nadalje je odsek sprejel § 18 (določba o članih volilne komisije), § 19 (volitev predsednika volilne komisije), § 20 in § 21, o sklepih in odločbah volilnih komisij, nakar je bila seja do 6. ure zvečer zaključena. Dr. Tavčar je stavil nekaj izpreminjavalnih predlogov, ki so bili pa vsi odklonjeni.

PRIHODNI DRŽAVNI PRORAČUN.

V četrtek in petek se vrši ministrski svet, ki določa proračun za l. 1907. Skupna potreba naraste za 20 milijonov kron, ki pa bodo z zvišanimi tekočimi dohodki popolnoma pokriti. S predloženim proračunom bo vlada naznanila, da ji novi izdatki, ki jo čakajo drugo leto, nalagajo dolžnost se približje pečati z vprašanjem, ako ne bi bili zato potrebni novi davki. V prvi vrsti bi bilo to: zvišanje davka na žganje, kar bi pa bilo odvisno od nagodbnih pogajanj med Avstrijo in Ogrsko.

OGRSKI HONVEDI DOBE SVOJO ARTILJERIJO.

Budimpešta. Ogrska vlada name-rava za prihodnje leto zahtevati zvišano število vojaških novincev, da se že v prihodnji jeseni ustanovi honvedna artiljerija. Čuje se,

»S svojim mečem ne boš imel tu nič opravka; moraš imeti le pogum, da greš na pokopališče kristjanov.

»A! jaz se ne bojim duhov. — In kako bi mogel prisostvovati tam službi božji?«

»Saj enkrat v teh dnevih«, odgovori Korintij, »praznujejo kristjani spomin mučenca Evthija pri apijiski cesti.«

»No dobro, bom pa šel tja.«

Korintij se je nehote zasmeljal.

»Vsled velike pazljivosti«, reče, »k katerej jih je prisililo hudo preganjanje krščanstva,

jim bode težko blizu priti. Znano ti je, da je vzel s prvo prepovedjo božanstveni Dioklecijan kristijanom vsa posestva, cerkve in pokopališča. Le skozi skrivne vhode morejo priti v svoja podzemeljska pokopališča; tam pa postavljajo straže, da ne more nobeden nepoklicani zraven.«

»Ali kako, če me podučiš natanko o navadi kristijanov?«

»Hm, — mogoče, če ti — le, če se ti preoblečeš v suženjsko obleko in se izdaš za služabnika kateregasibodi kristijana, — če tudi same Sotere...«

»Ambrozij se je smejal v začetku takemu načrtu; čez nekoliko dni pa pokliče zopet Korintija k sebi in pravi:

Čimbolj premeten je tvoj načrt, tembolj me mika, da poskusim to, kar si mi svetoval. Dobro, poizvedi natanko dan in uro, ko se snidejo kristjani, medtem se bom pripravil.«

(Dalje prihodnjič.)

da se istočasno ustanovi na Ogrskem tudi tovarna za topove.

NAGODBENA POGAJANJA

so včeraj v Budimpešti pretrgali in jih bodo 1. oktobra na Dunaju nadaljevali.

MOBILIZIRANJE TURŠKEGA SOLUNSKEGA VOJAŠKEGA ZBORA?

Iz Uesküba poročajo, da je sultan odredil mobiliziranje tretjega vojaškega zbora (Solun). Gotovo je, da so dobile uprave železnice ukaz, naj se pripravijo za vojaške transporte.

NEDELJSKI POČITEK V FRANCJI.

V Parizu so demonstrirali uslužbenci raznih trgovin javno pred izločbami. Ravnatelja »Galeries de Menilmontant« so napadli, nakar je ta od strahu umrl.

STRANKARSKI ZBOR SOCIALNE DEMOKRACIJE V NEMCIJI

se vrši v Mannheimu. Shod se je pričel z ženskim zborovanjem, na katerem je referentkinja Zetkin iz Stuttgarta ostro napadala avstrijsko socialno demokracijo, da je iz sedanjega boja za volilno pravico takorekoč popolnoma izločila žensko volilno pravico.

SULTAN IMA RAKA.

O sultanu trdijo, da ima v hrbtenici raka, a da vendar ni neposredne nevarnosti. »Tems« javlja, da je operacija pri sultanu nemogoča. Rak se je lotil že obisti. Tajni svetnik profesor Bergmann se je vrnil s sultanovega dvora v Berlin. Odredil je, da pije sultan ofenbaško cesarja Friderika vodo.

ANARHIJA V VZHODNOMORSKIH RUSKIM PROVINCAH.

V Rigi so vstrelili včeraj nemškega nadzornika cestnih železnic Billroda. Enega od napadalcev so prijeli. Billrode je bil strog nasprotnik vseh stavk.

JETNIKI ZA ZBOLJŠANJE POLOŽAJA.

V ječi v Mokotovu je 200 političnih jetnikov zavrnilo hrano. Zahtevajo spremembo dnevnega reda, kar se tiče občevanja s sorodniki, in istotako hočejo boljšo hrano in da se z njimi lepše postopa.

MINA V PARKU PETROVEGA DVORCA.

V parku Petrovega dvorca so našli mino. Več oseb je prijetih.

Sorska afera pred sodiščem.

Zadnja obravnava o znanih dogodkih ki so se vršili 30. septembra 1905 v Sori je bila preložena. Zagovornik obdolžencev je namreč predlagal celo vrsto razbremenilnih prič, posebno župnika Brceta. No, slednjega sodni dvor ni maral zaslišati, pač pa je sklenil zaslišati druge razbremenilne priče in radi tega prekinil obravnavo. Sodne akte je odstopil preiskovalnemu sodniku, da jih spopolni.

Preiskovalni sodnik in državni pravdnik sta izkazala kakor je videti svojo nalogo; kako bo poveljala obravnava.

Na obtožni klopi sede kakor zadnjič kot žrtve brezvestnega hujškanja Janez Luštrek iz Rakovnika, France in Marija Bukovec iz Osojnika, Vencelj Bukovnik iz Sore, Janez Kavčič iz Medvod, in Peter Peternel iz Drage

Prve štiri obtožence dolži obtožnica — hudodelstva javne nasilnosti po § 81., ker so se silom upirali oziroma ovirali aretacijo, kar pa prva dva obtoženca zanikujeta. Izgovarjata se s tem, da sta obadva pri silovitosti nastopu orožnikov omahnila in pri tem nehote sunila dotične orožnike. Obdolženec J. Kavčič je baje hujskal množico proti vladnemu svetniku dr. pl. Chronu z besedami: »Le uprite se, vse boste premagali; saj so tudi v Smartnem zmagali«, kar po izpovedi Kavčiča tudi ni res. On je še celo miril Sorčane in ne hujskal! Rekel je: »Le uprite se, t. j. pritožite se pri pristojni oblasti pa boste zmagali. Njegove besede se torej le napačno razumevajo!

Zadnja žrtev je Peter Peternel. Temu se očita da je poslal županu Svoljšaku pretilno pismo. V tem pismu se preti kar z bombami in dinamitom. Županu in kaplanu je smrt že namenjena in ju bode kar prav zadela. Torej kakor v Rusiji. Dokaz da je anonimni pisec zgoraj omenjeni obtoženec je — precej slična pisava obeh oseb, Peter Peternel obžaluje da ima slično pisavo, kar je pač lahko umevno. Vsi začetniki imajo namreč popolnoma slično pisavo in on je v tej umetnosti takorekoč tudi še začetnik.

To je kratek posnetek dosedanje obravnave.

O današnji obravnavi smo pa dobili sledeče poročilo.

Sodnemu dvoru predseduje, kakor zadnjič, sodni nadsvetnik Janko Polec, obtoženec zagovarja dr. Konrad Voduček. Med poslušalci, katerih se je zbralo precejšnje število, smo opazili tudi nekdanjega sorskega župnika Brceta, kot priče so bili pozvani France Križaj, postajevođa Jakob Škerlj in Ivan Katič, dalje Jakob Mrak, Martin Korošec, Jožef Prochazka in Jožef Lipovec, dalje Terezija Knific, France Jarec, Janez Potočnik, J. Svoljšak in drugi.

Po napovedi personalij se prečita obtožnica. Predsednik nato poda kratek popis onega mesta v Sori, kjer so se vršili znani dogodki.

Luštrek, prvi zaslišan, prizna, da je držal za kljuko.

Predsednik: Kaj ste imeli opraviti pri kljuki?

Luštrek: Kaj sem imel opraviti? Ker so drugi prišli, sem pa še jaz prišel. Hoteli smo izvedeti, kaj se bo zgodilo z župnikom.

Predsednik: Kakšen namen pa ste imeli?

Luštrek: Ja, radovedni smo bili.

Predsednik: Če ste bili radovedni, potem pa vendar ni treba držati za kljuko,

Obtoženec: Jaz sem bil zato prvi pri kljuki, ker sem prvi prišel.

Predsednik: Ali so vas orožniki kaj opominjali, da pojdite stran.

Obtoženec: Je mogoče, a jaz nisem ničesar slisal.

Predsednik: Slišali bomo, da ste rekli, da ne greste stran, če pride prav 15 orožnikov, če prav kri teče.

Obtoženec se tega ne spominja, bil je popolnoma zmešan, ko so tako silovito proti njemu postopali. On ni imel nobenega slabega namena, kako se bo pa ustavljal dvanajstim orožnikom.

Predsednik: Vi ste rekli, da se petnajst orožnikov ne bojte. Predsednik vpraša, kako to, da je sunil orožnike, ko so mu napovedali aretacijo. Obtoženec se zagovarja na znani način.

Slično izpove tudi drugi obtoženec France Bukovec.

Predsednik: Slišali bomo, da ste rekli, da na nobeden način ne odnehate nasproti orožnikom, ako ne bi videli, kaj da se je zgodilo z Luštrekom.

Bukovec: Meni se je kar v glavi mešalo in nič ne vem, kaj da sem govoril.

Predsednik: Čudno se mi zdi, da se sedaj obadva ne vesta spominjati, kaj da sta govorila.

Vencelj Bukovnik je stal na cesti, ko vidi, kako so aretirali njegovega brata. Stopil je k orožnikom, rekoč: Pustite ga, saj vam ničesar noče. Sestra njegova tudi ni padla na Bukovca, kakor da bi hotela preprečiti aretacijo.

Janez Kavčič je »gor pa dol hodil po po Sori in mirno govoril«. Rekel je: Le potegnite se pri gosposki, — hujskal pa ni, ne, tega pa ne.

Peter Peternel pravi, da ni pisal pisma. Prebere se pismo, v katerem se grozi županu in kaplanu z revolverjem in dinamitom.

Predsednik: To je pa grozno pismo. Ali ste se dolgo učili pisati. Šest let, ali ne?

Obtoženec pritrči, vendar pravi, da ni nikoli dosti pisal.

Predsednik: Ali niste enkrat rekli, da ne bi do tega prišlo, če bi bil Brce ostal kot župnik. Te besede so namreč i v onem pretilnem pismu.

Obtoženec se tega ne spominja in pravi: Sicer bomo pa že videli, kdo da je pisal, če prej ne, pa po smrti.

Predsednik: To je precej pozno. Mi bi radi že sedaj izvedeli.

Zasliši se bivši župan Svoljšak. Pripoveduje, kako se je širilo razburjenje po vasi, tako da je smatral kot neobhodno potrebno, da se pokliče orožniška asistenca. Opisuje dogodke, ki so se vršili tik šolskega poslopja. Svoljšak pravi, da se natanko ne more spominjati vseh dogodkov, ker je minulo že nad enajst mesecev po dotičnih dogodkih. Nastane vprašanje, če je mogel župan opazovati, kako sta bila Luštrek in Bukovec aretirana, kar se je baje zgodilo skoro ob enem in istem trenotku. Pismo je po njegovem pisal Peternel, ker je rabil podobne besede, katere stois tudi v pretilnem pismu. Opomni se, da se je pozval i učitelji, da naj odpre šolsko poslopje, a ta ni hotel, ker ni baje imel ključev. Glede učitelja Grmeka si omeni, da je učitelj Grmek hujskal prejšnji dan Sorčane k odporu, rekoč: »Le pridite vsi, moške in žene, dekleta in fanti, tudi otroci. Ako jih ne morete doma pustiti, jih pa s seboj pripeljite. Priča teh Košenina Franc pa sta Anton in Janez Janez Jamnik.

Okrajni glavar je sam pozval župnika Okrajni glavar je pozval Brceta sam, da naj odpre, a ta je rekel, da ne more, ker tudi sam pozneje konstatiral, da so bila vrata od znotraj zapahnjena. Okrajni glavar pl. Chron je opetovano miril ljudstvo.

Konstatira se, da ni bilo med Svoljšakom in Peternelom nobenega sovraštva. Župan pravi, da je mogoče kako sovraštvo radi župnika Brceta.

Zasliši se nato kanonik gospod Sušnik. On ni ničesar videl o kaki razburjenosti v Sori. Ko je prišel do vasi, obstopila ga je množica in prijeli so za voz in konje. Priča je menil, da so hoteli sprejeti in izpreči konja in ga peljati. Šele potem, ko so udarili po konju in ga pognali po klancu navzdol, je spoznal položaj. Par sto korakov od vasi je stopil z voza in šel peš nazaj v Soro.

Tu so ga siloma sprejeli. Bil je celo v nevarnosti, da pade, ako bi se ne premaknil pravočasno, radi tega je pa padlo par Sorčanov, ker so jih zadnje vrste naprej porinile. Šel je radi tega zopet nazaj ter srečal kaplana gosp. Brajca, s katerim je hotel sestaviti zapisnik. Zvedel je ta, da pride orožniška asistenca. Kanonik gosp. Sušnik sam je pričakoval odpor, a ne od Sorčanov, pač pa od župnika samega, kar bi se lahko zgodilo. Priča v tem slučaju ne bi ničesar mogla storiti.

Okrajni glavar Chron je opetovano miril ljudstvo. Okrajni glavar je pozval tudi zaprtega župnika Brceta, da naj odpre šolska vrata, kar pa župnik ni hotel narediti, ampak je zaprl hitro zopet okno. Priča konstatira, da so bila vrata tudi od znotraj zaprta, na kar ga je ključavničar posebno opozoril. To je za celi položaj zelo zanimivo dejstvo.

Predsednik opozori pričo na zagovor Luštreka in Bukovca. Priča prizna, da se je Luštrek lahko lovil po stopnicah, ko so ga potegnili od vrat, ne pa tudi ob trenutku aretacije, ki se je vršila nekaj korakov od vrat. Sploh je dobila priča vtis, da je hotel Luštrek le odriniti orožnike, oziroma se jih otresti. Ko je priča videl, da hoče orožnik rabiti orožje, je on zoklical: »Ne z orožjem«, a bilo je prepozno. Podobno izpove tudi kaplan gosp. Brajec. Pripoveduje, da je nalašč miril ljudstvo v cerkvi, ker je slišal, da je učitelj Grmek hujskal ljudstvo.

Orožnik Mack opisuje opasnost položaja. Povod, da je prebodel Luštreka je bil opasni položaj, ker je cela množica besno nastopila z grožnjami proti žandarjem: »Ne bodete ga ne!« itd. Vboj je od strani, ker je obdolženec divje mahal in skakal sedaj na to, sedaj na ono stran. Tudi je po izpovedi orožnika Luštrek tolkel po prsih: »Jaz sem bil preje vojak, kakor vi.«

Luštrek sam se brani s tem, da opisuje kako nasilno da so nastopali proti njemu. Eden ga je držal za vrat, eden za levo in eden za desno roko in vlekli so ga od vrat. Preiskuje se, kako je s pretilnim pismom. Začetkom Zupan pač ni pokazal strahu; pač pa je rekel, da mu je to neljubo, posebno ker so kmalu začeli nekateri Sorčani pobijati šipe. France Bukovec se bridko pritožuje, da je radi tega bil on aretovan in presedel celih 6 dni, med tem ko je pravi pobijalec ušel v Ameriko!

Predsednik in orožnik: »Ja, zakaj pa niste ovadili pravega krivca. Mi moramo prijeti sumljive.«

Priča Korošec je slišal Luštreka praviti, da mora preje kri teči, predno gra on stran. Ko so hoteli v neki hiši zavezati ranjenemu Luštreku rane, se je ta branil s silo, češ, da hoče iti nezavezan in bos v Ljubljano pred sodnijo. Priča ga je slišal tudi bridko tožiti, da mu je »žov, da je to neumnost naredil«.

Ker trdi, da je kaplan Brajec potegnil Luštreka za roko, radi tega konstatira gosp. Brajec, da tega ni storil, kar se nato konstatira. Zagovornik pa zadovoljno pravi: »Evo zopet dokaza, kako nastanejo napačni vtisi. Obravnava danes še ne bo končana.

Štajerske novice.

Štajerski Slovenci, kaj hočemo! tako je naslov brošurice, ki nam jo je poslal ljubljeno gospod Spidler z motivacijo, da nam ne bo treba zanjo stikati pri zaupniku. Čistim povemo, da nismo prav nič stikali z njih oglasi i. dr., nego da so nam prijatelji lista sami od sebe pošiljali take stvari, in sicer smo dobili vedno po več izvodov. O programu nove stranke, ki je jako obširno razmotrivan v knjižnici, bomo še več govorili. Za danes opozarjamo samo na to, da je verski program nove stranke prav isti, kakor kranjske liberalne stranke. Imeti hočejo »popolnoma čisti Kristusov nauk«, a obenem zahtevajo »svobodo prepričanja«. Kaj ta svoboda prepričanja pomeni, razumemo, ko vidimo pod tem programom podpisanega socialističnega Spindlerja. Svobodno prepričanje, ki je pa šlo vedno in povsod preko dogem, je propagiral tudi Luther, ki je istotako trdil, da oznanjuje čisti Kristusov nauk, kakor Spindler. Zato pa tudi hvali kalvinske prekmurske Slovence baš zato, ker so Kalvinci. Značilno je, da so ob koncu knjižice podpisani sami bivši pristaši »Naroda«. Ali so se liberalcem izneverili, ali so se zblali slabe liberalne firme. Kar imajo narodnega in gospodarskega v svojem programu, je le slab posnetek tega, kar imajo že druge stranke, zlasti Slov. Ljudska Stranka. Naj bo že kakor hoče, toliko je danes gotovo, da je nova stranka izrastek, oziroma izrodek kranjske liberalne, le da je slovenski program nekoliko čistejši, ker ga vsaj začasno še ne onečaščajo Dežmanove grablje.

Šez sedem let pride vse na dan. O zanični pravdi proti Wiesnerju nam sedaj ni več mnogo poročati. V petek in soboto so se zaslislavale razne priče, ki so po večini potrdile trditve obtožnice. Le malo prič je za Wiesnerja ugodno izjavilo. Najzanimivejša točka razprave je bil sledeči dvogovor med državnim pravnikom in Wiesnerjem. Drž. pr.: »Ali se spomnite na leto 1887, ko je umrl Vaš oče? Ali veste, na čem je umrl?« Wiesner, ves razburjen in nemiren: »To mora vedeti zdravnik, ki ga je lečil!« Drž. pr.: »Vsled raznih govoric so truplo Vašega očeta izkopal in našlo se je v telesnih ostankih precej arzenika. Ker je truplo že razpadlo, se ni dobilo več toliko arzenika, da bi se zoper koga vložila obtožba zaradi umora. Dognano pa je, da ste bili Vi, Wiesner, pred očetovo smrtjo veliko okoli njega in da je oče večkrat bljuval. Kaj porečete k temu?« Med poslušalci je veliko razburjenje in vse napeto poslušajo, kaj bo Wiesner odgovoril. V tem skoči le-ta proti državnemu pravniku in zavpije: »Prepovem si tako govorjenje!« Državni pravnik in predsednik sta Wiesnerja zaradi tega nastopa ostro grajala. — Sploh se vsa pravda in vse zanimanje zanjo suče le okoli osebe Wiesnerjeve. S sumničenjem umora na Wiesnerjevem očetu, je državni pravnik dosegel velik vtis na porotnike in poslušalce. — Tridnevna obravnava se je končala v nedeljo ponoči ob 1. uri z obsodbo Wiesnerja, ki je dobil tri leta težke ječe, čeravno je vedno zatiral svojo nedolžnost. Viničar Kolar je bil obsojen na dve leti in njegova priležnica Riža na eno leto težke ječe. — Pri tej okolnosti moramo grajati eno okolnost. Med govorom državnega pravdnika in zagovornikov so nekateri gospodje porotniki d r e m a l i. Mi popolnoma uvidevamo, da jih je spanec posilil, če morajo sedeti od 9. dopoldne do 1. ure ponoči v zaduhlem prostoru, vendar stvar naredi na občinstvo jako mučen utis. Kako morejo potem soditi po svoji najboljši volji in prepričanju, če med branjem aktov in govorov — dremlejo ali boljše rečeno spijo. Justicija bi pa tudi morala to uvidevati ter ne zahtevati toliko napornosti od gospodov. Če obravnava ni do gotove ure končana, naj se preloži na drugi dan.

Š Nedeljski počitek. Štajerski deželni zakonik od 23. t. m. prinaša naredbo namestništva, ki vrejuje nedeljski počitek. Prvotna naredba se je izdala že lani 29. oktobra, a se je izkazala v nekaterih točkah pretrda in kvarljiva. Ta nova naredba popravlja razne do-

ločbe lanske, zlasti olajšuje tozadevne predpise za deželno glavno mesto Gradec.

s Prestavljen je sodnijski avskultant g Anton Avsec iz Kranja v Kozje.

Dnevne novice.

+ Cesar bolan. Z Dunaja poročajo: Cesar tudi v nedeljo in včeraj kljub lepemu vremenu ni šel na sprehod na prosto, ker sprehoda cesarju, ki še vedno boleha na kataru v grlu, zdravnik ni mogel priporočati. Kašelj, ki nadleguje cesarja, je včeraj nekoliko odnehal. Cesar je nameraval iti v kak topel kraj na jug, a tudi to potovanje je za sedaj izključeno. Utemeljuje to s tem, da se je zopet pričela politična sezija. Cesar ostane za sedaj v Schönbrunn in v prihodnjih dneh ne pride v dvorno palačo. Istotako izostajajo tekoči meseci tudi splošne avdijske. Odpovedana je tudi udeležba cesarjeve pri odkritju spomenika polka Deutschmeister na Dunaju.

+ Osebnosti. Upokojen je davkar gospod Jožef Kavčič. — Višji oficijal deželnega sodišča v Trstu g. Ferdinand Perhacec je imenovan za pisarniškega ravnatelja pri nadsodišču v Trstu.

+ Volilna kolobocija. So stvari, o katerih se upa vsakdo kaj reči, in loti se včasih ljudi epidemija, da grozno mnogo vsi o eni stvari govorijo, pa se ne potrudijo, da bi jo preštudirali, in potem prihajajo na dan take gorostasne trditve, da se še dobromisleci in drugače rahločutni ljudje splašijo, pridejo v neko ekstazo in postanejo rabiatni, tako da je treba najprej počakati, da se jim razburjenost poleže, preden postanejo zopet normalni. Zdaj je spravilo vprašanje: Ali se naj obstruira volilna reforma? Ljudi v tak paroksizem. Seveda je najbolj trčena narodno napredna stranka, kateri se je ob tej priložnosti primerila precejšnja nesreča. Ta stranka nima namreč že delj časa nobene glave, vsled tega ji tudi primanjkuje razuma, in vsak ud vleče na svojo stran. Sicer še danes ni dognano, ali ta stranka sploh eksistira, ker faktično nima nobenega vodstva in se vsakdo, komur očita, da je član te žalostne stranke, pridruža, da to ni res, vendar so neki gospodje, o katerih gre glas, da so stebri svobodomiselnosti in da baje niso še odklonili izvolitve v vodstvo ob zadnjem zaupnem shodu. In ti so med seboj jako razcepljeni, kajti mlajši, ki žele biti bolj demokratični, so odločno za volilno reformo, vključ njene pomanjkljivosti, samo stari, ki še niso duhali demokratičnega olja, vidijo svojo smrt v volilni reformi in rotijo ves svet, naj jih z obstrukcijo reši, da bodo mogli še dalje spati na svojih sedežih. Brez sklepa stranke so torej spravili nekateri v »Narod« znan komuniké, ki poziva zastopnika »Slov. Ljudske Stranke«, naj stopita z dr. Tavčarjem v dogovor, da skupaj nastopijo z obstrukcijo. Ta poziv se ne more nanašati na drugo, nego na dr. Šusteršiča in na dr. Ploja in ima ta namen, spraviti Slovensko Ljudsko Stranko v zadrego. Sicer res ne vemo, zakaj bi se v komunikéju imenovala baš S. L. S., ko je vendar znano, da dr. Ploj danes še ni v S. L. S., ki doslej formalno obstoji le na Kranjskem. Gospodje torej niti »Slovanske zveze« nočejo ali ne znajo ločiti od S. L. S. Pa ta majhna nedolžna hudobija se je hitro masčevala. Komaj je v petek zvečer izšel ta komuniké v »Narodu«, je nastal velik vihar v kozarcu vode, oziroma v takozvanem vodstvu narodno napredne stranke. Hipoma so se oglasili malkontenti in so protestirali, da se je ta komuniké izdal, v katerem so mnogi videli takoj veliko politično neumnost. Eni so začeli godrnjati, da je poniževalno za liberalno stranko, da se obrača do »klerikalcev« za pomoč, drugi pa, ki so dr. Tavčarju gorki, so premišljevali, kako bi njemu položili zanjko. Grmelno in treskalo je v kozarcu vode, in konec tega boja je bil, da so dr. Tavčarju res položili zanjko za vrat, za katero ga bodo vlekli in tudi zadušili kot »izdajalca Korošcev«. »Narod« je moral namreč v soboto prinesiti sledeči popravek: »Komuniké izvrševalnega odbora narodno napredne stranke, ki smo ga včeraj objavili, je deloma pomanjkljivo stiliziran, kajti izvrševalni odbor je dr. Tavčarja brezpogojno pozval, naj obstruira krivični načrt volilne reforme.« Takoj se vidi, da tu ni le pomanjkljiva stilizacija igrala svoje vloge, ampak da je to čisto drug komuniké, bistveno nasproten prvemu. Prvi komuniké je imel namen, dr. Tavčarja potegniti iz šlamastike, v katero je zabredel v odseku, da bi se mogel izgovarjati na dr. Šusteršiča in dr. Ploja in potem slovesno umiti svoje roke v krvi uničenih sovražnikov, — drugi komuniké pa ima ravno nasprotni namen, ubogega dr. Tavčarja potlačiti popolnoma noter v šlamastiko, ker brezpogojno zahteva od njega nemogočo stvar. Dr. Tavčar, ki se je razveselil prvega komu-

nikeja kakor bolnik jutranje zarje, se je skoro zgrudil, ko je drugi dan izvedel, da je bilo njegovo veselje samo posledica pomanjkljive stilizacije in da je v resnici od mladih on zdaj izbran za tistega kozla, ki se mora dati zaklati za volilno reformo. D. Tavčar pa ni kozel, najmanj tak, ki se dá zaklati! Kaj vse naredi pomanjkljiva stilizacija! Tako je nastala v narodno-napredni stranki velika kolobocija. Zasebno vsi pravijo, da je obstrukcija proti volilni reformi bedasta, kot strankarji pa vsi tulijo, da se mora obstruirati. Kolobocijo povečati se je potrudilo tudi politično društvo »Edinost« v Trstu. »Narod« poroča, da so na shodu v Trstu vpili: »Fej Šusteršič! Izdajalska banda, fej kranjskim farjem! Katoliške barabe! Falotje, izdajalci, same katoliške barabe! Šusteršič je izdajalec, lump, »rimska izdajica« itd. Dr. Rybač, med katerega govorom so se po »Narodovem« poročilu čuli ti mekljci, bi bil pač moral na to reagirati, saj mu mora biti vendar jasno, da ni nobenega »kranjskega farja« v odseku za volilno reformo in da je koroško stvar vodil dr. Ploj, ne pa dr. Šusteršič. Niveau tržaškega shoda je bil — da damo pravico »Narodovemu« poročilu — vsekako zelo nizek in njega namen zelo prozoren. Dr. Rybač je govoril proti katoliškemu gibanju v Trstu, češ, da hoče vpeljati tudi v Trstu »medsebojno klanje s pomočjo psov, obrekovanja in sumničenja, kakor bujno cvetijo v sosednjih kronovinah«. Opozoriti moramo dr. Rybača na psovke, ki so padle na tržaškem shodu, kajti tako se pri nas na shodih S. L. S. nikdar ne psuje. Toliko sumničenja in obrekovanja, kakor se je čulo v Trstu, bi pri nas zaman iskali. Vprašamo tudi, koliko je ta shod koristil zahtevi koroških Slovencev? Ali se je pridobil le en glas zanje z vsem sumničenjem in razgrajanjem? Ali ne bi bil g. Grafenauer boljše služil koroški stvari, če bi bil prišel na katoliški shod pred forum vsega slovenskega naroda, nego da je šel v Trst poslušat zabavljanje proti »rimskim izdajcam« in »rimskim falotom«? Ali bo eden od tistih, ki so čisto po krivici napadali dr. Šusteršiča in ga tako podlo sramotili, le en prst dvignil za koroške Slovence? Potlačimo svojo ogorčenost in rabimo prizanesljiv izraz: Kolobocija! — Celjska »Domovina« je vključ nevarnosti, da je ne prištejejo med »rimske falote« v to kolobocijo vrgla edino pametno misel: »Na obstrukcijo! Izvrševalni odbor narodno napredne stranke pozivlje v posebnem komuniké dr. Tavčarja, naj brezpogojno prične obstrukcijo v odseku za volilno reformo ter izreka željo, da se dr. Tavčarju pridruži tudi ostala dva slovenska člana tega odseka. To je sicer jako radikalno, vpraša se pa, je li obstrukcija v tem odseku v parlamentarno tehničnem obziru izvedljiva, ker sme, ako se ne motimo, o vsakem vprašanju, vsak član odbora samo po dvakrat govoriti. Kako dolgo zamoreta pač dva ali trije poslanci obstruirati? Mi se bojimo, da se v odseku ne bo dalo več pomagati. Treba bode poskrbeti za druga sredstva, s katerimi bi se dalo v polni zbornici doseči potrebne premene v prilog obmejnem Slovincem.« Mi že naprej izrekamo »Domovini« svoje sožalje za napade, ki jih bo prenašala, kajti sedaj je junak le oni, ki kolobocijo povečuje in psuje kar se da. Pa pride čas in s časom jasnost!

+ Značilna obsodba. Iz Sarajeva smo prejeli včeraj zvečer naslednje brzojavko: »Urednik »Hrvatskega Dnevnika« Segvič je bil obsojen na 200 kron globe radi poziva, da se pošljejo brzojavke za aneksijo Bosne in Hercegovine v Trebinje.«

+ Osumljeni pazinski meščani. Ko se je peljal prestolonaslednik v Dalmacijo preko Pazina, so zaprli 12 tamošnjih meščanov, od katerih se jih nahaja nekaj še v zaporu.

— Poseben romarski vlak na Sv. Goro, Gorico in Trst dne 26. t. m., kakor se nam poroča z Brezji, ne bode vozil.

— V pijanosti je utonil pri Tupalčah 19 let stari kovaški pomočnik Jožef Milač.

— Marijo Zeller, sestro morilke Fridrike Zeller so pripeljali v žensko kaznilnico v Begunje, kjer bo čakala odloka graškega nadsodišča na svojo ničnostno pritožbo.

— Nesreča. Neka ženska iz Št. Vida nad Ljubljano je šla v gozd nabirat gobe. Spodrsnelo ji je in padla je tako nesrečno na odprt nož, da je zadobila nevarno rano. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

Ljubljanske novice.

P. Adolf Čadež, dosedaj apostolski misijonar v Carigradu, se je včeraj vrnil v domovino na svoje mesto na Brezjah. Bolnico, katero je oskrboval, so prevzeli lazaristi, zagledel je zapustil Carigrad.

lj Umrla je soproga c. kr. davčnega uradnika gospa Katarina Bukvič, rojena Petrovič, stara 51 let.

lj Stavbno vodstvo domobranske vojašnice javlja, da bode cesta med domobransko vojašnico in Grubarjevim prekomom za vojni

promet nekaj dni zaprta, ker kopljejo tam nov kanal.

lj Gledališče Company Orient je prenehalo s svojimi predstavami v Ljubljani.

lj Duh se je omračil tukajšnjemu čevljar-skemu mojstru P e r n e t u.

lj Napadel je danes ponoči neki častniški sluga v Kopitarjevih ulicah neko žensko in jo hotel tepsti, kar je pa preprečil neki pasant. Ko je pa prišla mimo druga ženska, je silil tudi v to, dokler ni prišel policijski stražnik, ki je vojaka odstranil.

lj Izgubila je ga. Plantanova na frančiškanskem mostu zlat naočnik. Odda naj se ga proti nagradi na policiji.

lj V kavarni »Prešern« bo danes ob osmi uri zvečer koncert seksteta na lok.

lj Tatvina rakov. Te dni je dosedaj še neznan tat ukradel g. Jožefu Levcu 200 rakov, katere je imel v poltarju v Ljubljani. Raki so bili vredni 200 kron.

JAPONCI NA SAHALINU.

Japonci so pričeli utrjevati Sahalin. To nasprotuje točkam portsmoutske mirovne pogodbe.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 25. septembra. Poslanec Vetter je otvoril danes sejo državnega zbora ob 12. uri 15 minut. Tirolski poslanci so vložili nujni predlog, ki poziva vlado, naj takoj nadaljuje zgradbo pincgavske železnice do Landeck. Poslanca Stein in Schönerer sta predlagala določila proti »zlorabi priznice« pri volitvah. Domobranski minister Schönaich je odgovoril na znano Hoferjevo afero z vojaškimi oblastmi, da so v slučaju vojaka Zwergerja vojaški zdravniki popolnoma pravilno postopali, istotako tudi polkovnik Daller, ki torej nima vzreka prositi za oproščenje. (Čuje se, da polkovnik Daller sploh ni mogel odkloniti obiska poslanca Hoferja, ker Hofer ni bil pri njem in tudi ni govoril z njegovim adjutantom, ampak skoro gotovo z nekim drugim častnikom. — Ured.) Poslanec Sternberg je predlagal otvoritev debate. Sprejeti. Ko je železniški minister Derschatta zagotovil tirolske poslance, da bode zgoraj imenovana železnica do prihodnje spomladi izgotovljena, je bil nujni predlog tirolskih poslancev sprejet, nakar se je pričela debata o odgovoru domobranskega ministra.

Dunaj, 25. septembra. V današnji debati o izjavi vojnega ministra je govoril grof Sternberg ter zagovarjal armado napram napadom socialnih demokratov in drugih strank. Zastopal je stališče, da se zbornica nima pravice vmešavati v armado. Med posl. Sternbergom in posl. Casperjem se je vršil jako živahen prizor. Casper Sternbergu: Vas naj bi v burski vojski vjeli. Sternberg: Vas bi se kvečjemu v kaki beznici lahko vjelo. Casper: To bodete prekalili! Sternberg: Kaj pa še! Pozovite me na dvoboj! Casper: Kje Vas dobim? Sternberg: Na hodniku, tam me lahko pišete . . . !

NUJNI PREDLOG POSLANCA DR. ŽITNIKA.

Dunaj, 25. septembra. Dr. Žitnik in tovariši so v današnji seji drž. zbora nujno predlagali državno pomoč za pogorele v vasi Studenec, okraj Postojna.

DRŽAVNOZBORSKI ODSEKI.

Dunaj, 25. septembra. Železniški odsek je izvolil pododsek za posvetovanje predloge o severni železnici. Proračunski odsek je sprejel predlogo o kongruji po sklepah pododseka.

DEMONSTRACIJA PROTI AVSTRIJI.

Florenca, 25. septembra. Letaki laške mladine so pozivali včeraj prebivalstvo, naj nastopi proti »hrvaškemu barbarizmu«. Zvečer je bila nato tu velika demonstracija. Množica je korakala pred avstroogrski konzulat in klicala: »Doli z Avstrijo, doli z Hrvati. Evlija laški Trident in Trst! Demonstranti so bili razpodejeni, a so se kmalu zopet zbrali in nadaljevali z demonstracijami.

RUSKI REVOLUCIONARJI NA DELU.

Helsingfors, 25. septembra. Drugega poveljnika luke Korzkova je umoril neki vojak, ki je stal na straži. Vsled tega se v Helsingforsu ne izkrcajo carica in njeni otroci, kakor je bilo nameravano.

Lodz, 25. septembra. Radi vednih stavk v tukajšnjih tovarnah ni mogoče izvršiti naročil.

Stockholm, 25. septembra. Tu je aretiranih pet Rusov, ki so že priznali, da so po nalogu revolucionarnega odbora pripravljali ulom v neko tukajšnjo banko. Pri aretirancih so našli pet kg dinamita in z dinamitom napolnjeno bombo.

Odesa, 25. septembra. Po navodilih višorskega oklica se kmetje branijo plačevati davke. Oblast je določila, da se proti dotičnim kmetom nastopi z vojaško silo. Bati se je velikih nemirov.

SILNA LAKOTA.

Peterburg, 25. septembra. V okraju Samara je silna lakota. Položaj prebivalstva je obupen. Dvanajst duhovnikov se je obrnilo do rdečega križa za pomoč. Vsled lakote se širijo bolezni, posebno tifus. Mnogo oseb je zblaznelo.

KONGRES ZA OZDRAVLJENJE RAKA.

Heidelberg, 25. septembra. Ob navzočnosti vojskodske dvojice se je tu otvoril kongres za zdravljenje raka.

ZMAGA REVOLUCIONARJEV.

Havana, 25. septembra. Sklenjeno je, da se zahtevam upornikov v vseh točkah ugodi.

